

Boa zijn is een vak

Eduard Opperman van de LID: Een rondje linksom of een rondje rechtsom

Van onbekendheid met de term boa tot het niet voor vol worden aangezien en onbegrip van collega's. Het zijn zaken waar de buitengewoon opsporingsambtenaar in zijn of haar werk dagelijks tegenaan loopt. Daarnaast zijn er nog de discussies over taken en bevoegdheden, over de uitstraling en professionalisering; de boa valt vaak tussen wal en schip. Met het ontstaan van de Politiewet in 1994 werd ook de functie van boa in het leven geroepen. We zijn een twintig jaar verder. Hoe is het om buitengewoon opsporingsambtenaar te zijn in 2016?

bij de afdeling bodemsanering in Den Haag. Daarna stapte hij – na de nodige omscholing – over naar de politie Delft. Hij werkte daar als vrijwilliger bij de LID, dat hoorde in Delft bij het werk van de laatst binnengekomen collega.

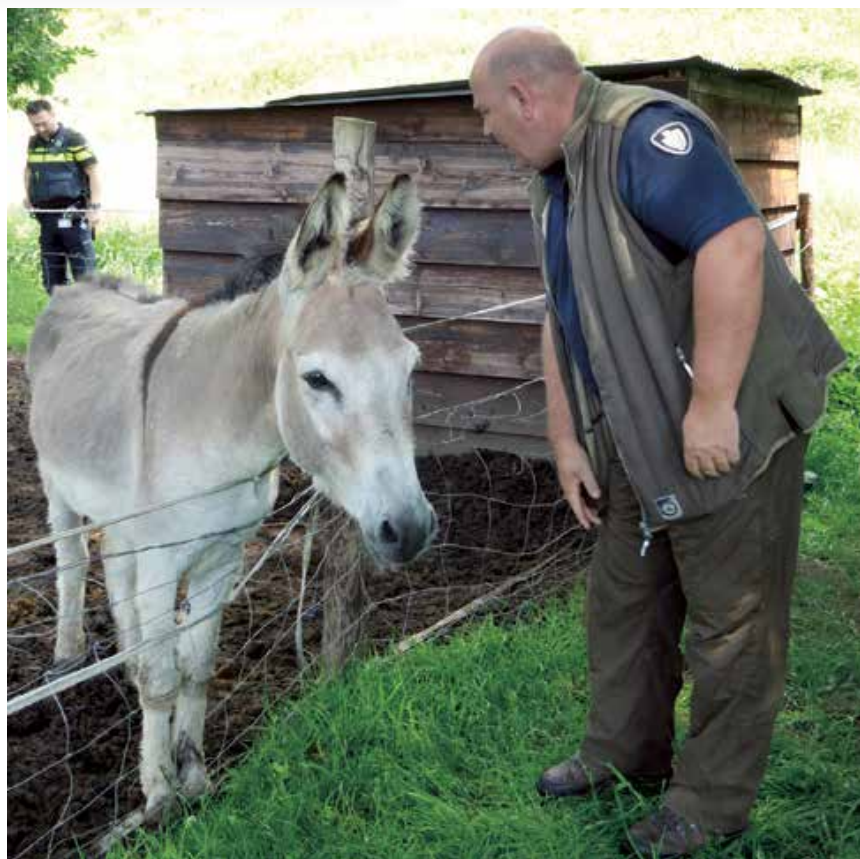
Dierenbescherming heeft altijd zijn interesse gehad, net als politiewerk. "Eigenlijk wist ik als kind al dat ik bij de politie wilde." Niet alleen omdat zijn vader bij de reservepolitie werkte, maar ook omdat hij een sterk ontwikkeld rechtvaardigheidsgevoel heeft. Voor zijn huidige positie bij de LID is hij gevraagd en hij heeft geen moment spijt gehad van die overstap.

Dierenbescherming heeft altijd zijn interesse gehad.

Een dagje meelopen met een inspecteur van de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming¹ (LID) in het kader van de serie boa zijn is een vak, die kans lieten redactieleden Noor Evertsen en Wil Kroon zich niet ontgaan. Het district van Eduard Opperman bestrijkt Midden- en West-Brabant en Zeeland. Alleen al omdat het zo groot is, valt er altijd wel iets te beleven. Voor Eduard werd het een normale, niet al te lange dag – voor ons een bijzonder leerzaam dagje uit.

Precies om 10 uur komt hij aanrijden. Een man van de klok. Eduard Opperman is een van de mensen die hebben gereageerd op onze oproep om boa-praktijkverhalen. Via de mail heeft hij ons al verteld dat hij vandaag in Tilburg en omstreken moet zijn. Op het programma staan een bezoek in samenwerking met de dierenpolitie en een paar inspectiebezoeken. We zijn benieuwd. Zeggen we Eduard of Ed? Maakt niet uit, het mag allebei.

Eduard Opperman.

Geknipt voor dit werk

In een auto zonder herkenningstekens, die hij soepel door het drukke verkeer manoeuvreert, vertelt Ed waarom het eigenlijk best gunstig is om te wonen in Woerden (waar hij ons van het station haalde). Hij kan vanuit het midden van het land gemakkelijk een rondje linksom of een rondje rechtsom naar het zuiden rijden, afhankelijk van de bestemming van de dag.

Eduard is na zijn studie Natuurtechniek aan de Hogeschool Larenstein begonnen

Hij zit er nu ongeveer 15 jaar en heeft er vijftien collega-inspecteurs. Het aantal gedetacheerden vanuit de 'dierenpolitie' is inmiddels teruggelopen van drie naar een. Er vindt regelmatig overleg plaats met de NVWA, gemeenten, woningcorporaties en dierenpolitieagenten in zijn district. Een keer per maand is er overleg met alle LID-collega's van de binnen- en de buitendienst.

¹ Over het ontstaan en het functioneren van de LID schreef Jan Smit een inleidend artikel in D&M 2015/4

Taakaccenthouders

We praten tijdens de rit uitgebreid over de veranderingen in de dierenbeschermingswereld van de laatste jaren. De dierenpolitie heeft helaas bijna overal de gedaante aangenomen van politiemensen met een taakaccent. Die beschikken niet allemaal over de nodige kennis en het Landelijk Expertise Centrum is zoals bekend opgeheven. Ze hebben allemaal weinig tijd voor dierenzaken (hooguit 25%), zodat de opvolging vanuit het meldpunt 144 nogal eens op zich laat wachten. Ook over het meldpunt zelf is Eduard niet altijd te spreken. Vaak komen meldingen pas veel later bij de LID terecht – of helemaal niet. In tegenstelling tot menig taakaccenthouder heeft hij niet echt een wachtlijst. Hij moet uiteraard wel prioriteiten stellen, maar hij probeert zoveel mogelijk adequaat te reageren op alle mogelijke misstanden. Vaak kan hij zaken vanachter zijn bureau afwerken aan de hand van foto's en rapporten van taakaccenthouders. Belangrijk onderdeel van zijn werk is te kijken of er een bestuursrechtelijke maatregel moet worden toegepast. Dat gaat in overleg met het ministerie/de RVO.

Eentje komt hard aanrennen vanuit een ondergelopen weiland.

Wat gaan we vandaag doen?

We rijden inmiddels het terrein van het politiebureau in Tilburg op. Daar worden we ontvangen door Anja en Harald, beiden taakaccenthouder dierenwelzijn. Er arriveert ook een toezichthouder van de gemeente. Met z'n vieren bespreken we de strategie van de inspectie die ze gaan uitvoeren op een landje aan de rand van Tilburg. Hier heeft een aantal mensen, in de loop der jaren kleine opstallen gebouwd voor paarden en pony's. Het is een waterbergingsgebied, d.w.z. dat het bij hoog water volloopt. Er is een melding gedaan van verwaarlozing en overlast en er blijken ook honden te zitten die nogal te keer gaan. De gemeente wil het landje eigenlijk ontruimen. De meeste huurders is inmiddels aangezegd dat ze het terrein op termijn moeten verlaten. Daar kunnen ze nog tegen in beroep gaan, dus het zal nog wel even duren ... Daarom kan een inspectie niet langer wachten. Na het bekende bakkie koffie rijden we in drie auto's, waaronder een politievoertuig, naar een gebied dat inderdaad deels onder water staat. Dat is geen wonder: het heeft de afgelopen weken veel geregend, straten en riolen zijn in heel Zuid-Nederland ondergelopen.

Achter een hek liggen grote hoeveelheden paardenstront.

Paarden, pony's, honden in overvloed

Als we het terrein oplopen, komt er meteen iemand naar ons toe die bereid is ons rond te leiden. Haar pony's lopen verderop. Eerst passeren we een stal met twee paarden waarvan één een mooie Tinker. Ed constateert dikke benen en vermoedt dat er ook sprake is van 'mok'. Dat is een ontsteking aan de kootholte, vaak het gevolg van te lang in een natte omgeving staan, zo leren we. De dieren hebben wel voldoende voer en water; toch maar even een dierenarts naar laten kijken. We lopen verder en zien de pony's van onze gids. Eentje komt hard aanrennen vanuit een ondergelopen weiland. Ze vindt het kennelijk lekker om in het water rond te plassen, want ze kan op het droge bij haar maten staan. We maken grappen over zeepaardjes. De pony's zien er goed uit en ook hun onderkomen is in orde. Dan bereiken we de aanleiding van dit bezoek. Achter een hek liggen grote hoeveelheden paardenstront. In de wei verderop lopen twee pony's en in een van de schuurtjes blaffen honden zich de longen uit het lijf. Het touw om het hek gaat niet los, dus klimmen Ed en Harald er overheen. Ed leent even de wapenstok van Anja en zo betreden ze het schuurtje. Wij staan met kloppend hart te wachten of er om hulp geschreeuwd gaat worden. Het blijft echter bij het hulpgeblaf van twee pitbulls, want dat zijn het. Ze hebben het duidelijk niet fijn in hun rommelhok. Ze hebben geen water en voer. Als wij later ook in het schuurtje mogen kijken zien we wel een grote berg brokken liggen; voor de paarden? De pony's zijn inmiddels dichterbij gekomen. Ze laten zich zonder problemen controleren. De kleinste is wel erg klein voor zijn leeftijd (naar schatting één jaar) en is ook niet gechipt. Anja probeert tevergeefs de eigenaar te bereiken. Buiten overlegt Ed met het ministerie of er een bestuursrechtelijke maatregel kan worden

opgelegd. In elk geval moet er een dierenarts komen om de pony's te onderzoeken. Dan komt opeens de moeder van de eigenaar aansnellen. Ze is duidelijk geïrriteerd – niet over ons bezoek, maar over haar zoon, de eigenaar van de dieren. "Ik heb hem zo vaak gezegd dat hij de zoi moet opruimen en die honden ergens anders moet onderbrengen." Zij kan uiteindelijk haar zoon wel bereiken en dus wordt er alsnog met hem overlegd. Hij krijgt een bestuursrechtelijke maatregel opgelegd, d.w.z. dat hij binnen een paar dagen moet zorgen dat een dierenarts de pony's komt onderzoeken en dat de honden elders worden ondergebracht.

Balanceren op de rand van welzijn

We baggeren terug door de modder en onderzoeken nu ook de andere opstallen. Vage schuurtjes, soms afgesloten, met een onduidelijke bestemming. Het is een bijzonder gebiedje. Inmiddels heeft zich een hele groep mensen verzameld bij de ingang van het terrein. Ook daar treffen we paarden (sommige in zeecontainers) en honden in een aanhangwagentje. Dat blijken hazewinden te zijn. Ed vraagt de eigenaar ze er uit te halen. Die zegt dat ze uit een asiel komen. Ze worden gefotografeerd. Een blijkt niet gechipt. Later horen we dat deze honden nogal eens gebruikt worden voor de stroperij en daar zag Ed in diverse schuurtjes al aanwijzingen voor. Daarom worden ze gefotografeerd. Als er op enig moment honden van deze soort in het veld worden aangetroffen, kun je met zo'n foto soms bewijzen wie de eigenaar is. Ed praat heel gemakkelijk met de aanwe-

We treffen paarden aan in zeecontainers.

zigen. Hij wijst op de niet schoongemaakte plaats voor een stal. De eigenaar zit in een chemotraject en heeft momenteel niet de kracht om er iets aan te doen. Ed is coulant, maar wel duidelijk: "Als ik een volgende keer langs kom moet het wel schoon zijn". Om ons heen word gemopperd op de gemeente en op de natte weiltes. "Zo kunnen we toch geen paarden houden." Nee, dat kan Ed beamen, maar misschien moet je dan ook geen paarden willen houden ... Dit gebied is bestemd voor waterberging. Het zijn werelden die niet samenkomen. De paarden zijn enorm belangrijk voor deze mensen.

Vogels, gevangen en vrij

Ergens op een dak wordt een vangkooi ontdekt. Niemand weet hoe die daar komt. Met toestemming wordt de kooi onklaar

De honden worden gefotografeerd en eentje blijkt niet gechipt.

gemaakt. "Daar wordt niet meer mee gevangen." Hij is extra alert op wildvang. In die wereld is echt sprake van georganiseerde misdaad. Op de terugweg krijgen we akelige verhalen te horen over onderschepte partijen van bijvoorbeeld 500 wielewalen. Er is de laatste tijd een gekke ontwikkeling gaande. Er komt steeds meer vraag naar insecteneters. "De fokkers zijn misschien wel uitgekeken op de putters en de goudvinken. Tegenwoordig treffen we regelmatig blauwborsten, kuifmezen en bonte vliegenvangers aan. Er is nu ook voer voor zulke dieren te krijgen, dus het houden ervan is niet zo lastig meer."

Met toestemming wordt de kooi onklaar gemaakt.

In mei werd Ed geïnterviewd door EenVandaag en op 5 juni jl. was hij te beluisteren in 'Vroege Vogels', in een item over de (illegale) vogelhandel. Een motie van Tweede Kamerlid Henk van Gerven (SP), voor een verbod op openbare vogelmarkten, is helaas niet aangenomen. Volgens de staatssecretaris zou sluiting van de markten de handel het illegale circuit in drijven. Ed heeft wel ideeën over een efficiëntere aanpak, ook over de hondenhandel.

Persoonlijk heeft Ed een heel andere band met vogels. Hij is een enthousiast vogelaar. Hij begeleidt regelmatig vogelreizen of neemt eraan deel, zoals onlangs in Finland. Hij vertelt over de Finse gids die weleens even zou kijken of het auerhoen (*Tetrao urogallus*) thuis was – de vogelaars werden wat je noemt aangevlogen door de imposante zwarte verschijning. Zo'n dier rent harder dan jij en als ie je te grazen neemtGelukkig had hij nog wel tijd om een mooie foto te maken.

De vogelaars werden wat je noemt aangevlogen door de imposante zwarte verschijning. (foto: E. Opperman)

Een ezeltje in niemandsland en kittens alleen thuis

Na dit enerverende bezoek, dat zeker anderhalf uur heeft geduurd, vraagt Anja ons om nog even naar een ezeltje te komen kijken. We eten onze boterhammen al rijdend, de gewoonste zaak van de wereld. "Lunchen doe ik zelden in een kantine", zegt Ed, "soms is het gewoon handiger even door te gaan en we zijn toch in de buurt van dat terrein." Het is zo'n snijpertje groen, ingeklemd tussen snelwegen, waar niemand wat aan heeft. De eigenaar heeft er om een of andere reden plezier in om daar een ezeltje neer te zetten. Het beest staat in een weilje met louter zuring en het is duidelijk blij met ons gezelschap. Er is sprake van verbetering, zo stellen de handhavers tevreden vast. De ezel is nog niet vet, maar er ligt voer in het nachthok en behalve gezelschap van soortgenoten en lekker mals gras komt hij niets te kort. In een weilje iets verderop kijkt Anja nog even snel naar een paar paarden waar ook een melding over was binnengekomen. Ze zien er goed uit. Als we teruglopen zegt ze het te betreuren, dat ze zo weinig tijd

aan dierenpolitietaken kan besteden. Terug op het bureau drinken we koffie en besluiten we samen met Harald nog twee controlebezoeken af te leggen. We rijden naar een huis waarvan de bewoners in scheiding liggen, zoals dat heet. Beide echtelieden zijn vertrokken, met achterlating van een moederpoes met kittens. De burens hebben er melding van gedaan. Het blijkt dat er af en toe wel iemand voer brengt en de moederpoes kan naar buiten. Ze krijgt ook voer van de onderbuurman. Er is inderdaad niemand thuis, maar we zien door de brievenbus een paar kleine poezen op de trap zitten. Ze zien er niet vermaerd uit en springen tegen de deur op. Er wordt besloten het bij dit bezoek te laten. Gelukkig maar, zegt Ed, want als je de deur 'er uit moet lopen' moet je altijd wachten op een slotenmaker; kortom, veel gedoe. Bovendien vindt hij poezen vangen een ramp. Hij geeft de voorkeur aan honden en die heeft hij thuis dan ook.

Alles wordt gehouden

Over het volgende adres is een melding van stankoverlast gedaan.

Het beest staat in een weilje met louter zuring en het is duidelijk blij met ons gezelschap.

Bij deze eigenaar zijn ooit al een paar stinkdieren weggehaald. We vragen ons af waarom iemand in vredesnaam stinkdieren wil hebben, maar Ed zegt dat 'echt alles' wordt gehouden. Ook hier is niemand thuis. In de vensterbank staat een kooi met mangoesten, kleine katachtige roofdierdjes. Ze staan in de zon, maar het is niet aan ze te zien dat ze daar last van hebben. In een bench onder een tafel zit een herdershond te blaffen. Het is opvallend hoe snel de burens zich op straat verzamelen. De politieauto trekt natuurlijk de aandacht, maar misschien is men ook blij dat er naar de klacht is geluisterd. Opnieuw wordt er door een brievenbus gekeken – en geroken dit keer. Er hangt geen stank, dus voor nu houdt het even op. Ze komen terug als de bewoners er zijn in verband met de huisvesting van de mangoesten.

Werken in de auto

We nemen afscheid van Harald en rijden richting Den Bosch. Onderweg wordt Ed gebeld door een collega van de LID met

We zien door de brievenbus een paar kleine poezen op de trap zitten.

Je vraagt je soms af waarom eigenaren de honden op deze manier huisvesten.

informatie over een actie voor komend weekend. Hij heeft piketdienst en wordt dus even bijgepraat.

Staffords met hoog water

Ed wil nog even een hercontrole doen bij een hondenfokker, wiens kooien vorige week in het water stonden. Een collega heeft daar een bestuurlijke maatregel afgegeven. Als we voor het hek van de boerderij stoppen, horen we het blaffen van veel honden. Het blijken Engelse Staffords te zijn, 'hele lieve dieren'. Mensen en honden ontvangen ons inderdaad hartelijk. Ed blijkt de eigenaar nog te kennen uit diens vorige woonplaats. Hij woont hier nog niet zo lang en heeft het allemaal nog niet goed voor elkaar. Na de vele hoosbuien van de laatste tijd gutste het water van twee daken de benches in. De man heeft zijn best gedaan het probleem te verhelpen en in de kooien staat geen regenwater meer. Hij praat met veel liefde over zijn honden, maar vindt het volstrekt niet duidelijk aan welke maten een kooi moet voldoen. Die zijn aan de kleine kant. Ed legt het hem geduldig uit, verwijst naar het (oude) *Honden- en Kattenbesluit* en zegt er op te vertrouwen, dat hij de huisvesting gaat aanpassen. Want dat is echt wel nodig.

We rijden verder. Opnieuw gaat de telefoon. Ditmaal is het de RVO met een vraag. Ed moet deze even parkeren en belooft terug te bellen als hij meer weet. Terwijl we ons stapvoets door een file werken zegt Ed blij te zijn dat we niet hebben gevraagd naar 'het ergste dat hij ooit heeft gezien'. Wij kunnen ons er een beetje een voorstelling van maken en hoeven het niet te horen. Hij vertelt wel over het meest spectaculaire geval uit zijn loopbaan: een vrouw hield 1600 ratten in een villa in het Gooi. Wilde bruine ratten die echt overal zaten ... en die voor haar 'kindjes' waren, met een naam. Ze heeft van alle dieren

Anja en Harald zijn beiden taakaccenthouder dierenwelzijn.

persoonlijk afscheid genomen. Die aanblik is Ed nooit vergeten. Maar over erg en zielig en al dat leed heeft hij een duidelijke mening: als je er iets aan kan doen, gaat 't wel!

Hobby en vak

"Boa zijn is een hobby", zo denkt Ed over zijn werk. "De valkuil is dat je daardoor te veel werkt. Het is geen negen tot vijf-baan maar dat geeft ook vrijheid, want je kunt je tijd een beetje naar bevind van zaken indelen."

We constateren dat boa zijn toch ook echt een vak is – al ervaart Ed het honderd keer als een hobby. Deze boa is, behalve heel gepassioneerd, vooral heel goed in het communiceren met mensen van zeer divers pluimage. Hij vertelt ons over dreigende situaties tijdens een controle die je soms in je eentje moet oplossen. "Je moet je een beetje kunnen verplaatsen in de andere partij, en samen tot een verbetering of een oplossing komen. Dat betekent niet dat je met je moet laten sollen, je moet ook duidelijk zijn."

Ed zet ons af bij station Den Bosch. Hij zegt met een brede grijns dat hij nu natuurlijk wel verplicht is om Bossche bollen voor thuis mee te nemen. De winkel met de lekkerste Bossche bollen is n.l. recht tegenover het station. Hij lijkt het niet echt te betreuren.

² Een interview met de betrokken ongediertebestrijder is te zien op <https://www.youtube.com/watch?v=pzJcfemLmlg>.

Tekst en foto's: Noor Evertsen en Wil Kroon, met dank aan Eduard Opperman en de mensen van de gemeente en de dierenpolitie en ook alle mensen bij wie we mochten kijken en fotograferen!